

פרשת ויגש

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה (מו, כח)

בית מדרש במצרים

&רש"י: להתקין לו בית ועד שיהא מורה בו דברי תורה, ושיהיו השבטים לומדים בו.

שתי מטרות היו ליעקב בשלחו את יהודה בהקמת בית הועד: הן שיהא מקום להוראת התורה ע"י יעקב והן שיהא מקום שבו יוכלו השבטים ללמוד. והדברים צריכים ביאור:

א. הרי שבעים נפש ירדו למצרים שחלקם נשים וילדים, ואילו הגברים מנו כמה עשרות בלבד ומדוע ראה יעקב צורך לשלוח את יהודה להכין מקום ללימוד תורה למספר כה קטן של לומדים?
 ב. האם לא היה ניתן להקים בית ועד בהגיעם למצרים ולא להכין מקום מראש?
 ג. הרי יוסף היה במצרים ושימש כמשנה למלך, וכחלק מההכנות לקראת הפגישה עם אביו ואחיו, יכול היה הוא להכין את בית המדרש ללימוד תורה?
 ד. לוי ויששכר שמהם עתידים לצאת מורי הוראה בישראל, היו מתאימים יותר מיהודה להשלח למצרים להקים בית ועד, מאשר יהודה?

מסופר, שביום שייסדו את ישיבת וואלוז'ין, היה ראש הישיבה הגר"ח מוואלוז'ין שריו בתענית ובכה בדמעות שלישי, ובדמעות אלו גיבלו את הטיט של אבן הפינה ... וכן מסופר שבעת יציקת היסודות לישיבת פוניב'ז, פרץ הרב מפוניב'ז מידי פעם בבכי עד שקשה היה להרגיעו, והחזון אי"ש שנכח במקום אמר: "ישיבה שמייסדים בדמעות, בדם וביזע, סופה להתקיים".

מטרת יעקב בהקמת הישיבה במצרים היתה ליסד מקום תורה מכוחו וכוח אבותיו, כוחות רוחניים שיעמדו לעם ישראל בהיותם בגלות מצרים, וזאת רצה יעקב להדגיש לבניו עוד טרם ירידתם לגלות מצרים שהבסיס לקיומו של עם ישראל הוא בית המדרש ללימוד התורה, ובלעדיו אין חיות, ולכן שלח את יהודה לפניו, ומאחר והקמת הישיבה היתה לדורות, היתה כוונתו של יעקב שהיסודות ייבנו מכוחו שלו ולבנותו בכונה נכונה כדי שתשרה בו השכינה והתורה שתילמד בו תהא לשמה.

אילו יוסף שהיה כבר במצרים היה מקים את בית המדרש, לא היה ניתן ללמוד מכך יסוד זה היאך יש לייסד מקום תורה לרבים.

ומה שנשלח דוקא יהודה, כיון שהיתה בו מעלה מיוחדת, שהרי כבר נאמר שאחת מהמתנות שקיבלו ישראל מהקדוש ברוך הוא היא התורה שניתנה לישראל, וכן ביאר הרמב"ם: "אין דברי תורה מתקיימין ... ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן, ומצער גופו תמיד, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה". ההתקשרות לתורה יכולה להווצר רק על ידי מסירות נפש ויותר על רצונות ותאוות העולם הזה.

מסירות נפש של יהודה התגלתה בעבר בנסיונותיו להציל את בנימין אחיו עד כדי נכונותו לצאת למלחמה עם מצרים כדי להציל את אחיו, ולכן נבחר דוקא הוא להקים בית תלמוד והוראה בארץ גושן, שגם עצם הקמת מקום תורה צריכה להבנות מתוך מסירות נפש וביטול העצמיות, ומתוך יציקת תוכן של קדושה.

פרשת ויגש

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א